

Кафедра практичної психології та педагогіки

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Психопедагогіка безпеки»

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Психопедагогіка безпеки
Статус дисципліни	вибіркова
Рівень вищої освіти, форма навчання	третій (доктор філософії), денна форма
Освітньо-професійна програма	Професійна освіта
Спеціальність	015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»
Рік навчання, семестр	2-й рік (3-4 семестр)
Мова викладання	українська
Викладач	Сірко Р. І., д. психол. н., доцент
E-mail	r.sirko@ldubgd.edu.ua
Сторінка курсу в ВУ	http://virt.ldubgd.edu.ua/course/
Консультації	Згідно розкладу консультацій кафедри практичної психології та педагогіки

2. Анотація до курсу

2.1. Місце дисципліни в програмі навчання.

Навчальна дисципліна «Психопедагогіка безпеки» є однією із складових дослідницької та академічної підготовки докторів філософії (PhD) у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності. Курс психопедагогіки безпеки спрямований на формування у здобувачів вищої освіти уявлень про психологічні та педагогічні аспекти і проблеми безпеки та покликаний допомогти здобувачам у їхньому становленні як майбутніх докторів філософії, зокрема підготуватися до роботи в надзвичайних ситуаціях.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є психологія та педагогіка безпеки, особливості поведінки особистості в екстремальних умовах, зміст психолого-педагогічної підготовки до діяльності в екстремальних умовах.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Навчально-науковий інститут цивільного захисту

Викладається на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти та належить до вибіркових дисциплін циклу загальної підготовки. Вивчається на 2 курсі (3-4 семестр). Форма підсумкового контролю – диференційований залік. Обсяг – 3 кредити ECTS (90 год.).

2.2. Пререквізити і постреквізити дисципліни. Навчальна дисципліна «Психопедагогіка безпеки» вивчається в тісному зв'язку зі змістом дисциплін «Психологія та педагогіка вищої школи», «Теорія і методика професійної освіти», «Військова педагогіка», що сприяє створенню цілісного уявлення про зміст професійної діяльності викладача ЗВО із специфічними умовами навчання, предмет дисципліни як науки та завдання як практичної педагогічної діяльності.

Набута здобувачами вищої освіти під час вивчення цієї дисципліни складова професійного досвіду у вигляді загальних і професійних компетентностей, системи знань, умінь, навичок, норм і цінностей є теоретичним і практичним підґрунтям подальшого опанування професією, вивчення усього циклу обов'язкових і вибіркових компонентів професійної теоретичної та практичної підготовки і виконання освітньо-кваліфікаційних робіт (курсівих, кваліфікаційних).

3. Мета і завдання курсу

3.1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Психопедагогіка безпеки» є розширення діапазону теоретичних і практичних знань здобувачів вищої освіти щодо психологічних і педагогічних аспектів і проблем безпеки та психолого-педагогічної професійної підготовки до діяльності в надзвичайних ситуаціях.

3.2 Завданнями вивчення дисципліни «Психопедагогіка безпеки» є:

- ознайомити майбутніх докторів філософії з психологічними та педагогічними аспектами і проблемами безпеки людини;
- сформулювати у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про особливості діяльності в екстремальних умовах;
- ознайомити з концепцією професійної (професійно-екстремальної, постекстремальної, контекстно-екстремальної) підготовки до діяльності у надзвичайних ситуаціях;
- опанувати основні методи психолого-педагогічної професійної підготовки до діяльності в екстремальних умовах.

3.3 Результати навчання.

Під час опанування навчальної дисципліни здобувач має досягти таких результатів:

Знати/знання (згідно ПР02. Володіти провідними концептуальними і методологічними засадами педагогічної науки, сучасної парадигмою освіти, теорії професійної освіти, методологією, методикою і методами науково-педагогічного дослідження, усвідомлювати актуальні проблеми, новітні досягнення та перспективні тенденції в педагогіці, педагогічній психології та професійній педагогіці в Україні та за кордоном; ПР03. Аналізувати розвиток педагогіки і професійної освіти в їх історичній ретроспективі, розуміти ієрархію цілей, структуру, зміст, методи, організаційні форми, технології та педагогічні умови професійної підготовки, знати нормативно-правову базу вітчизняної освітньої політики, завдання входження української освіти у світовий освітньо-науковий простір, вивчати й узагальнювати вітчизняну педагогічну спадщину та досвід фахової підготовки в зарубіжних закладах професійної освіти; ПР04. Формулювати, досліджувати і вирішувати проблеми професійної підготовки фахівців із застосуванням основних теоретико-методологічних підходів, теорій і концепцій педагогічної

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

науки, закономірностей і принципів професійної підготовки, особливостей організації освітнього процесу в закладах вищої, професійної (професійно-технічної) освіти з використанням новітніх засобів і технологій).

Уміти/уміння (згідно ПР04. Формулювати, досліджувати і вирішувати проблеми професійної підготовки фахівців із застосуванням основних теоретико-методологічних підходів, теорій і концепцій педагогічної науки, закономірностей і принципів професійної підготовки, особливостей організації освітнього процесу в закладах вищої, професійної (професійно-технічної) освіти з використанням новітніх засобів і технологій; ПР06. Кваліфіковано застосовувати загальнонаукові методи, діагностичний інструментарій моніторингу якості освіти, методи математичного і статистичного аналізу, інформаційно-комунікаційні технології тощо для вивчення реального стану та прогнозування змін освітнього процесу в закладах вищої та професійної (професійно-технічної) освіти; ПР10. Застосовувати традиційні та новітні методи, інноваційні технології та інструментарій (у т. ч. інформаційно-комунікаційні) у науковій, науково-педагогічній, соціально-просвітницькій і громадській діяльності).

Комунікація (згідно ПР08. Організовувати науково-професійну комунікацію та міжособистісне спілкування в галузі професійної освіти, у тому числі іноземною мовою, в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю, обирати в усному та писемному науково-педагогічному мовленні доцільні стилі, методи і засоби комунікації, ефективно презентувати дослідницькі ідеї, обговорювати і захищати власні погляди в усній і письмовій формах, володіти правилами міжнародного академічного письма; ПР10. Застосовувати традиційні та новітні методи, інноваційні технології та інструментарій (у т. ч. інформаційно-комунікаційні) у науковій, науково-педагогічній, соціально-просвітницькій і громадській діяльності).

Відповідальність і автономія (згідно ПР11. Виявляти лідерські якості, відповідальність, самостійність, автономність і професійну мобільність під час реалізації комплексних науково-педагогічних і освітніх проєктів, спроможність адаптуватися до нових освітніх ситуацій і наукових викликів та ухвалювати адекватні рішення; ПР13. Усвідомлювати стратегію розбудови вітчизняної системи освіти, передбачати і визначати провідні напрями модернізації професійної освіти, обирати ефективні підходи до оновлення змісту та методів підготовки фахівців, розробляти новітнє науково-методичне забезпечення професійної підготовки, ефективно застосовувати традиційні й інноваційні технології навчання з метою оптимізації освітнього процесу, формулювати авторські пропозиції та рекомендації щодо побудови і розвитку сучасного інформаційно-освітнього середовища в закладі освіти; ПР15. Усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя задля поглиблення набутих і здобуття нових компетентностей, формування цілісного світогляду, виявляти та розвивати індивідуальні творчі якості, планувати і вирішувати завдання власного професійного, наукового й особистісного розвитку, підтримання та підвищення іміджу сучасного науково-педагогічного працівника, становлення власної професійної позиції).

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії зі спеціальності 015 «Професійна освіта» (за спеціалізаціями).

4. Формат і обсяг курсу

Формат курсу

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з двох змістових модулів, які є логічно завершеними, відносно

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

самостійними, цілісними частинами, засвоєння яких передбачає опанування та перевірку рівня засвоєння 10 тем. У процесі вивчення курсу здобувачі вищої освіти також повинні брати активну участь в обговоренні дискусійних питань, вирішувати індивідуально й у групі проблемні ситуативні завдання.

Обсяг дисципліни: 3 кредити / 90 академічних годин, з яких: лекцій лекцій 14 годин, семінарів 14 годин, самостійної роботи 62 години.

Форми навчання лекції, семінарські заняття, консультації, самостійна робота (в тому числі виконання здобувачами освіти індивідуальних завдань у позааудиторний час).

5. Тематика та зміст курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)				
	усього	у тому числі			
		л	сем	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6
3-ий семестр					
<u>Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти професійної діяльності в екстремальних умовах</u>					
Тема 1. Загальна характеристика екстремальних ситуацій	9	1	2	–	6
Тема 2. Фактори ризику в екстремальних умовах	9	1	1	–	7
Тема 3. Психологічні реакції людей в екстремальних ситуаціях	9	2	1	–	6
Тема 4. Особливості поведінки людей у різноманітних типах екстремальних ситуацій	9	2	1	–	6
Тема 5. Психологія груп в екстремальних ситуаціях	9	2	1	–	6
Разом за 3-й семестр	45	8	6		31
4 семестр					
<u>Змістовий модуль 2. Професійна підготовка до діяльності в екстремальних умовах.</u>					
Тема 6. Особливості професійної діяльності в екстремальних умовах	9	2	1	–	6
Тема 7. Методологічні засади підготовки до діяльності в екстремальних умовах	9	1	1	–	7
Тема 8. Методика базової професійно-екстремальної підготовки.	9	1	2	–	6
Тема 9. Методика контекстно-екстремальної підготовки	9	1	2		6
Тема 10. Методика постекстремальної підготовки	9	1	2	–	6
Разом за 4-й семестр	45	6	8		31
Разом	90	14	14	–	62

6. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні аспекти професійної діяльності в екстремальних умовах

Тема 1. Загальна характеристика екстремальних ситуацій.

Поняття надзвичайної ситуації. Структура надзвичайної ситуації: складові (компоненти) обстановки, особистісні складові, діяльнісні складові. Типи екстремальних ситуацій (О. М. Столяренко): об'єктивно-екстремальні, потенційно-екстремальні, особистісно-спровоковані (віктимні), уявлювані (фантазійні). Основні групи екстремальних ситуацій. Екстремальні ситуації соціально-політичного, техногенного, воєнного та природного характеру. Надзвичайні ситуації загальнодержавного, регіонального та місцевого рівнів. Класифікація надзвичайних ситуацій за ймовірністю загрози для життя фахівця.

Тема 2. Фактори ризику в екстремальних умовах.

Різноманітні підходи до класифікації стресогенних факторів надзвичайних ситуацій. Класифікація стресогенних чинників Г. С. Човдирової: за особливостями психосоціальної мотивації повсякденної напруженості, за тривалістю дії, за характером дії на органи чуття. Класифікація стресогенних факторів у військовій психології та педагогіці (М. Й. Варій, М. М. Козяр, М. С. Коваль): за специфічністю, за зовнішніми та внутрішніми ознаками, за безпосередністю впливу. Десинхроноз, сенсорний голод, соціальна ізоляція, групова ізоляція як фактори ризику діяльності в екстремальних умовах. Характеристика стрес-факторів бойових дій пожежних (О. М. Самсонов): висока температура навколишнього середовища, висока щільність диму, новизна подразників, вплив шуму, дія обмеженого простору, отруєння хімічними речовинами, наявність постраждалих людей.

Тема 3. Психологічні реакції людей в екстремальних ситуаціях.

Стрес і його види. Стадії стресу: стадія тривоги, стадія резистентності, стадія виснаження. Типи реагування на стрес. Позитивні зміни стану і активності людей в екстремальних ситуаціях. «Мотив помсти», «адреналінова залежність». Передробочі стани: бойова готовність, лихоманка, апатія. Негативні зміни стану й активності людей в екстремальних ситуаціях. Функційні порушення психічної діяльності у мотиваційній, пізнавальній, емоційній і вольових сферах. Психофізіологічні зміни. Формування нових негативних установок в осіб, які перебували у надзвичайній ситуації: «ефект Карпентера», «ефект обпалених пальців», «ефект реагування», «ефект підмочених штанів». Афективні реакції особистості. Страх, види страху. Важкі психічні стани в екстремальних ситуаціях: стан психологічного оглушення, стан підсвідомого автоматизму, стан фрустрації. Загальна характеристика хворобливих порушень психіки, які виникають під час та після надзвичайних ситуацій: психогенії, психози, неврози.

Тема 4. Особливості поведінки людей у різноманітних типах екстремальних ситуацій.

Поведінка людей у ситуаціях стихійного лиха, її основні періоди: період переддії, дії стихійного лиха та післядії. Посттравматичний стресовий розлад, його основні ознаки. Особливості поведінки людей – учасників бойових дій. Бойовий посттравматичний стресовий розлад. Синдром «солдатського серця», синдром вижившого, флешбек-синдром, «комбатантна психопатія» як негативні стани людей, які перебували у бойових діях. Травматична особистість і основні риси, які її характеризують. Психологічні реакції та поведінка людей, які стали жертвами терористичного акту. Психологічні портрети терориста і жертви. Стокгольмський синдром.

Тема 5. Психологія груп у екстремальних ситуаціях.

Психологія групи та її згуртованість. Позитивні та негативні зміни у групах в екстремальних ситуаціях. Психологія чуток. Дія чуток на людей. Психологія натовпу, його особливості та

динаміка. Причини й умови виникнення групової паніки. Способи попередження та нейтралізації паніки.

Змістовий модуль 2. Професійна підготовка до діяльності у екстремальних умовах

Тема 6. Особливості професійної діяльності в екстремальних умовах.

Психологічний аналіз діяльності (Б. Ф. Ломов, О. М. Леонт'єв). Концепція системогенези професійної діяльності В. Д. Шадрікова. Концепція психофізіологічного змісту діяльності Г. М. Зараковського та В. І. Медведєва. Мотивація діяльності. Теорії та концепції мотивації. Ієрархія потреб за А. Маслоу. Двофакторна теорія мотивів професійної діяльності Ф. Херцберда. Теорія мотивації Д. Мак-Клелланда. Мотивація уникнення невдач та мотивація досягнення. Теорія Х, теорія У та теорія Z (Д. Мак-Грегори, О. Шелдон, В. Оун). Характеристика професійної діяльності в екстремальних умовах. Етапи професійної бойової діяльності: підготовчий, етап виконання та заключний. Втома та її вплив на професійну діяльність. Негативні зразки професійного становлення за Є. М. Борисовою. Професійний розвиток особистості. Професійна деформація.

Тема 7. Методологічні засади підготовки до діяльності в екстремальних умовах.

Підходи до реалізації завдань підготовки до діяльності в екстремальних ситуаціях: історико-філософський, системний, структурний, функціонально-організаційний, особистісно-діяльнісний, проблемний, динамічний, прогностичний, антропологічний, генетичний, інтегративний. Основні принципи організації професійної підготовки фахівців до діяльності в екстремальних умовах: принцип екстремально-професійної спрямованості; принцип індивідуалізації, диференціації, групової інтеграції; принцип науковості; принцип єдності змістовного та процесуального компонентів; принцип неперервності та наступності; принцип динамічності. Триєдине завдання професійної підготовки фахівців із надзвичайних ситуацій: навчання, виховання, розвиток. Функції екстремально-професійної підготовки: освітня, розвивальна, виховна, спонукальна, формувальна, контрольно-регулювальна. Характеристика організаційних форм професійної підготовки фахівців до діяльності в надзвичайних ситуаціях: навчальні заняття, практична підготовка, самостійна робота, контрольні заходи. Методи виховання як один з основних елементів технології професійної підготовки працівників.

Тема 8. Методика базової професійно-екстремальної підготовки.

Сутність методики базової професійно-екстремальної підготовки, її мета, завдання та види (загальна професійно-екстремальна та спеціальна професійно-екстремальна підготовка). Зміст загальної професійно-екстремальної підготовки: правові основи професійної діяльності; теоретичні основи професійної діяльності; безпека життєдіяльності; тактична, технічна, фізична, медична, психологічна підготовка; пожежна профілактика; гуманістичні основи екстремально-професійної діяльності. Зміст спеціальної професійно-екстремальної підготовки. Вивчення засобів захисту особового складу, спеціального рятувального спорядження й аварійно-рятувальної техніки. Спеціальна аварійно-рятувальна підготовка у різних сферах життєдіяльності (при надзвичайних ситуаціях на транспорті, на воді, на виробництві, у зонах масових отруєнь та епідемій, при радіоактивному та токсичному забрудненні, у ситуаціях, пов'язаних зі злочинністю). Особливості та методи спеціальної екстремально-психологічної та морально-психічної підготовки фахівців до діяльності у надзвичайних ситуаціях.

Тема 9. Методика контекстно-екстремальної підготовки.

Сутність методики контекстно-екстремальної підготовки, її мета, завдання та види (контекстна спеціально-екстремальна підготовка та оперативно-екстремальна підготовка). Особливості контекстної спеціально-екстремальної підготовки на етапі вдосконалення

спеціалізації фахівців із надзвичайних ситуацій. Методи забезпечення ефективності індивідуальної та групової професійної діяльності в екстремальних ситуаціях. Оцінка здатності групи до дій у надзвичайних ситуаціях, групова екстремальна майстерність. Ознайомлення з іграми, спрямованими на імітування екстремальних ситуацій. Оперативна екстремальна підготовка, її спрямованість на підготовку фахівців із надзвичайних ситуацій для розв'язання певного завдання в конкретній ситуації. Характеристика її змісту, форм і методів.

Тема 10. Методика постекстремальної підготовки.

Аналіз постекстремальних проблем фахівців із надзвичайних ситуацій. Фази динаміки стану осіб, які пережили надзвичайні ситуації: гострий емоційний шок, психофізіологічна демобілізація, стадія вирішення, стадія відновлення. Характеристика негативних наслідків постекстремальних ситуацій: психологічні зміни (постекстремальні психічні стани, постекстремальні функціональні психічні порушення, посттравматичні стресові розлади, психопатологія); соціальні зміни (труднощі постекстремальної соціальної адаптації, зміни у способі життя); педагогічні зміни (проблеми у навчанні); медичні зміни (погіршення фізичного здоров'я та суїциди). Сутність методики постекстремальної підготовки, її мета та завдання. Характеристика етапів процесу постекстремальної підготовки: зустріч фахівців із надзвичайних ситуацій, відновлення професійно-екстремального потенціалу фахівця, підтримання професійно-екстремального потенціалу фахівця і врахування його в подальшій професійно-екстремальній діяльності.

8. Форми і методи навчання

Навчання здобувачів вищої освіти відбувається відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/polozhennya_pro_organizaciyu_osvitnogo_procesu_ldu_bzhd_nova_redakciya_10.2020.pdf. Основні **форми** організації навчання: лекції (лекція з елементами пояснення; лекція-бесіда; лекція-презентація; лекція-демонстрація; проблемна лекція; лекція-дискусія), семінарські заняття (семінар-опитування; семінар-дискусія) з поточним контролем у вигляді тестування, консультації, самостійна робота (вивчення лекційного матеріалу курсу, розміщеного у «Віртуальному університеті», та самостійне опанування навчального матеріалу за визначеними викладачем завданнями).

Із метою забезпечення максимального засвоєння здобувачами освіти матеріалу курсу використовуються такі **методи**:

методи організації та реалізації навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні (пояснення; бесіда; проблемний виклад; дискусія);
- наочні (комп'ютерна презентація; демонстрування наочних матеріалів; застосування опорних сигналів; використання конспектів);
- практичні методи (вправи; підготовка перзентацій; елементи практичних завдань; спостереження).

методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- проблемний виклад матеріалу;
- моделювання педагогічних ситуацій;
- мозковий штурм;
- метод опори на життєвий досвід, кейс-метод;
- навчальні дискусії;
- частково-пошуковий метод.

методи контролю та самоконтролю ефективності діяльності здобувачів освіти:

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Навчально-науковий інститут цивільного захисту

- усного контролю (індивідуальне та фронтальне усне опитування, виступ з рефератом, виступ з презентацією, відповідь під час семінару);
- письмового контролю (тестування, письмове опитування, виконання індивідуального завдання, есе-рефлексія);
- самоконтролю та взаємоконтролю (самоперевірка за допомогою відповідей на контрольні питання лекційного курсу, самотестування у «Віртуальному університеті», аналіз відповідей одногрупників і самоаналіз);
- оцінювання результатів неформальної освіти здобувачів, одержаних поза освітнім процесом у ЗВО.

На лекціях застосовуються аналітичний, індуктивний і дедуктивний методи вивчення матеріалу, інтерактивні методи педагогічної взаємодії. Структура семінарського заняття містить: письмово підготовлені та презентовані виступи-доповіді, обговорення вузлових питань, окремі практичні завдання (в разі потреби), дискусії, підведення підсумків.

9. Технічне та програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мультимедійний проектор, програмне забезпечення MS Office (Teams, PowerPoint, Word, Excel, Maple), електронне навчальне середовище «Віртуальний університет» (на базі платформи Moodle).

На сесії та міжсесійний період бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачами з приводу проведення занять та консультацій та комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, методистом, викладачами та підготовки (друку) освітньо-кваліфікаційної роботи.

10. Система оцінювання

Оцінювання успішності навчання здобувачів вищої освіти регулюється «Положенням про порядок та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/polozh_ldubzhd_poryadok_ocinyuvannya.pdf. Контроль і оцінювання рівня компетентності та відповідності програмних результатів здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу за національною (чотирибальною) шкалою, відповідно до Додатку Б «Положення...», і складається з двох етапів: поточного та підсумкового, результати яких інтегруються в підсумковій оцінці.

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів освіти, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма контролю: диференційований залік.

Контроль знань і умінь здобувачів освіти (поточний і підсумковий) з дисципліни «Прикладні інформаційні технології освітньої та наукової діяльності» здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації освітнього процесу. Рейтинг здобувача освіти із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів, і рейтингу з атестації (диференційований залік) – 50 балів.

Критерії оцінки рівня знань на практичних заняттях. На практичних заняттях кожен здобувач освіти з кожної теми виконує індивідуальні завдання. Рівень знань оцінюється:

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

«відмінно» – здобувач дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді не менш ніж на 90% запитань, вирішення завдань і виконання вправ є правильними, демонструє знання матеріалу підручників, посібників, інструкцій, проводить узагальнення і висновки, охайно оформляє завдання, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу; «добре» – коли здобувач освіти володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій і розрахунків, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді, був присутній на лекціях, має конспект лекцій чи реферати з основних тем курсу; «задовільно» – коли здобувач освіти дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки, які виправляє за допомогою викладача. При цьому враховується наявність конспекту за темою, самостійність виконання завдань; «незадовільно з можливістю повторного складання» – коли здобувач освіти дає правильну відповідь не менше, ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Має неповний конспект лекцій.

Підсумкова (загальна оцінка) курсу навчальної дисципліни. Є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове тестування рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання практичних індивідуальних завдань. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі. Остаточна оцінка рівня знань складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 50 балів, і рейтингу з атестації (залік) – 50 балів.

Таблиця 1 – Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диференційованого заліку, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
91–100	A	відмінно	зараховано
81–90	B	дуже добре	
71–80	C	добре	
61–70	D	задовільно	
51–60	E	достатньо	
36–50	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
0–35	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

11. Політика курсу

Політика курсу полягає в послідовному та цілеспрямованому здійсненні освітнього процесу на засадах прозорості, доступності, наукової обґрунтованості, методичної доцільності, академічної доброчесності, дисциплінованості та відповідальності всіх учасників. Виконання навчальних завдань і робота в курсі має відповідати вимогам «Кодексу академічної доброчесності та корпоративної культури ЛДУ БЖД» https://ldubgd.edu.ua/sites/default/files/1_nmz/nakazy/kodeks_akademichnoyi_dobrochesnosti_ta_korpo.pdf.

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності Навчально-науковий інститут цивільного захисту

Академічні очікування від здобувачів освіти – своєчасне виконання завдань, передбачених силабусом дисципліни; обов'язкове відвідування та виконання семінарських занять і завдань самостійної роботи. Рекомендується:

- не пропускати заняття без поважної причини та не запізнюватися;
- брати активну участь в освітньому процесі, вести конспекти лекцій, семінарських занять, готувати теоретичний та практичний матеріал, презентації до виступів, виконувати передбачені курсом вправи, вирішувати тестові завдання;
- брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань)
- здійснювати самостійну підготовку до занять відповідно до затвердженого плану;
- складати згідно з графіком поточний контроль (тести, індивідуальні завдання) з дисципліни;

Дотримання принципів академічної доброчесності:

- всі завдання поточного та підсумкового контролю виконувати самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- дотримуватись норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- на праці інших авторів використовувати лише з належно оформленим цитуванням – у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей посилаються на перевірені джерела інформації;
- для оцінювання надавати лише результати власної роботи;
- надавати достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.
- не допустимо вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не допустимо оприлюднювати (публікувати) відповіді на питання, які використовуються в рамках курсу для оцінювання знань здобувачів освіти.

За порушення академічної доброчесності (плагіат, фальсифікація, списування, обман тощо) здобувачі освіти можуть бути притягнені до академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (тестове завдання, іспит, залік тощо); повторне проходження відповідного курсу; відрахування з Університету.

Поведінка в аудиторії:

- дотримуйтесь вимог законодавства, Статуту та правил внутрішнього розпорядку ЛДУБЖД;
- виконуйте вимоги з охорони праці, техніки безпеки, виробничої санітарії, протипожежної безпеки, передбачені відповідними правилами та інструкціями
- дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу – поважайте працю викладачів, товаришів по навчанню та себе;
- не допустимі запізнення на лекцію та інші заняття; викладач має право не допустити до заняття здобувача, що запізнився;
- не припустимо відволікатись на розмови, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь який інший спосіб; викладач має право відсторонити від заняття здобувача, що порушує дисципліну і не реагує на зауваження;
- користування пристроями (гаджетами) для доступу до мережі Інтернет дозволене лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача для виконання тестових завдань і використання додаткових програм в освітніх цілях;
- прислухайтесь до думки колег; поважайте людську гідність;

- дотримуйтесь норм культури мовлення;
- демонструйте самостійність, ініціативу, творчі здібності тощо.

Політика щодо пропусків занять. Пропуски занять без поважної причини не допустимі. У разі пропуску з поважних причин лекційних занять їх необхідно відпрацювати у двотижневий термін. Пропущені лекції відпрацьовують у позааудиторний час (під час консультації викладача) шляхом усного/письмового опитування за змістом лекції або тестування у Віртуальному університеті.

Відпрацювання пропущених чи незадовільно оцінених семінарських занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами лекцій і виконання завдань, запропонованих викладачем (можуть відрізнятись від тих, що готували одногрупники).

Політика щодо термінів виконання завдань і ліквідації академічної заборгованості: терміни виконання завдань вказуються в електронному курсі «Віртуального університету». Роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Відпрацювання академічної заборгованості з дисципліни можливо до дня проведення підсумкового контролю (відповідно до розкладу).

Недопущені до підсумкового контролю здобувачі освіти здійснюють перездачу в терміни, відведені для усунення академічної заборгованості у два етапи: 1) заборгованість із поточного контролю; 2) заборгованість із підсумкового контролю. Ліквідація заборгованості поточного контролю відбувається шляхом виконання тестових завдань і підготовки рефератів із навчального матеріалу (3–5 рукописних сторінок) згідно з тематичним планом курсу. У разі позитивної оцінки на наступний день призначається ліквідація заборгованості з підсумкового контролю у форматі перездачі екзамену.

12. Рекомендована література

12.1. Основна:

1. Екстремальна психологія : підручник / за заг. ред. проф. О. В. Тімченка. Харків : УЦЗУ, 2007. 502 с.
2. Життєдіяльність та життєтворчість особистості в особливих умовах : кол. монограф. / за наук. ред. М. М. Козяра. Львів : Сполом, 2018. 527 с.
3. Козяр М. М. Екстремально-професійна підготовка до діяльності у надзвичайних ситуаціях. Львів : Сполом, 2004. 376 с.
4. Козяр М. М. Теоретичні та методичні засади професійної підготовки особового складу підрозділів з надзвичайних ситуацій : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04. Вінниця, 2005. 37 с.
5. Корольчук М. С., Крайнюк В. М. Соціально-психологічне забезпечення діяльності в звичайних та екстремальних умовах. Київ : Ніка-Центр, 2006. 580 с.
6. Литвин А. В., Руденко Л. А. Формування психологічної готовності курсантів ЗВО ДСНС до діяльності в ризиконебезпечних обставинах. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля*. Серія: Педагогіка і психологія. Педагогічні науки. 2021. № 1(21). С. 40–48.
7. Макаревич О. П. Психологія регуляції поведінки особистості у складних ситуаціях: монографія. Київ: Оріяни, 2001. 223 с.
8. Медицина екстремальних ситуацій : навч. посіб. / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. Одеса : Одеський державний мед. ун-т, 2001. 412 с.

9. Сірко Р. І. Професійна підготовка майбутніх психологів оперативно-рятувальної служби до діяльності в екстремальних умовах: монографія. Львів : ГАЛИЧ-ПРЕС, 2017. 479 с.

10. Popovych I., Tkach T., Sirko R., Rudenko L., Sokolova H., Slobodianyuk V., Blynova O. Research on mental states of anxiety of first-year cadets of the university of life safety. *Revista inclusiones : Revista de humanidades y ciencias sociales*. 2020. Vol. 7. Número Especial. P. 264–278.

12.2. Додаткова:

1. Варій М. Й., Козяр М. М., Коваль М. С. Військова психологія та педагогіка : посібник / за ред. Варія М. Й. Львів: Сполом, 2003. 624 с.

2. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління. Київ: Центр навчальної літератури, 2005. 456 с.

3. Коваль І. С. Професійно-психологічна підготовка майбутніх рятувальників ДСНС України. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова*. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2015. Вип. 29. С. 178–183.

4. Коваль І. С. Тренінг психологічної готовності майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах : посібник. Львів : ЛДУ БЖД, 2016. 160 с.

5. Козяр М. М., Коваль І. С. Структурно-компонентна модель формування професійної готовності майбутніх рятувальників до діяльності в екстремальних умовах. *Вісник Львівського державного університету безпеки життєдіяльності*. 2017. № 15. С. 194–198.

6. Козяр М., Литвин А. Теоретичні засади формування готовності фахівців цивільного захисту до діяльності в екстремальних ситуаціях. *Педагогіка і психологія професійної освіти*. 2017. № 1. С. 85–98.

7. Козяр М. М. Формування особистості професіонала у процесі оволодіння професійно-екстремальною діяльністю. *Психолого-педагогічні основи професійної адаптації майбутніх фахівців* : монографія / за ред. Г. П. Васяновича. Львів : ЛДУ БЖД, 2008. С. 139-146.

8. Нецадим М. І. Військова освіта в Україні: історія, теорія, методологія, практика : монографія. Київ: КНУ імені Т.Г.Шевченка, 2003. 852 с.

9. Руденко Л., Боровик Л. Методичні аспекти навчання майбутніх фахівців соціального захисту професійної комунікації у конфліктних ситуаціях. *Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України*. Серія : педагогічні науки / гол. ред. О. В. Діденко. Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2022. № 1(28). Ч. 2. С. 134–147.

10. Руденко Л. А. Системний підхід у проектуванні системи підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до професійної взаємодії. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. Вип. 68. Т. 2. С. 161–164.

11. Ягупов В. Військова психологія. Київ: ТанDEM, 2004. 656 с.

12. Ягупов В. В. Морально-психологічне забезпечення : курс лекцій. Київ : Київський університет, 2002. 349 с.

13. Nenko Y., Orendarchuk O., Rudenko L., Lytvyn A. Anti-crisis management in Higher Education institutions of Ukraine during the Covid-19 pandemic. *Revista brasileira de educação do campo*. 2021. Vol. 6. URL: <https://sistemas.uft.edu.br/periodicos/index.php/campo/article/view/12838>

14. Rudenko, L. Healthcare Educational Process in Higher Schools – the Challenge of Time. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio J, Paedagogia-Psychologia*, 35(1), 2022. VOL. XXXV, 1. P. 141-148.

12.3. Інформаційні ресурси:

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

1. База даних PsycINFO Американської психологічної асоціації. URL:
<https://www.apa.org/pubs/databases/psycinfo>
2. Библиотека психологии. URL: <http://about-psy.blogspot.com/>
3. Бібліотека психологічної літератури. URL: <http://psylib.kiev.ua/>
4. Віртуальний університет ЛДУ БЖД. URL: <http://virt.ldubgd.edu.ua/>
5. Психопедагогіка безпеки / Вдович Світлана Михайлівна. URL:
<http://virt.ldubgd.edu.ua/course/view.php?id=1615>
6. Психологічна бібліотека Псі-фактор. URL: <http://psyfactor.org>
7. Психологія UA. URL: <http://psychologiya.org.ua/>

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Навчально-науковий інститут цивільного захисту

Розглянуто на засіданні кафедри практичної психології та педагогіки
протокол від «30» серпня 2022 р. № 1.

РОЗРОБНИК

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки,
доктор психологічних наук, доцент

Роксолана СІРКО
«30» серпня 2022 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри практичної психології та педагогіки,
доктор психологічних наук, доцент

Роксолана СІРКО
«30» серпня 2022 р.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми «Професійна освіта»
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Андрій ЛИТВИН
«31» серпня 2022 р.

ПОГОДЖЕНО

Заступник начальника навчально-наукового
інституту психології та соціального захисту

Ірина БАБІЙ
«31» серпня 2022 р.

Дата актуалізації					
Підпис					
Ім'я, прізвище завідувача кафедри					